



**เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ  
พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่าย สสส.  
หลักสูตร  
Health Promotion (การสร้างเสริมสุขภาพ)**

**ดร.เพ็ญ สุขมาก**  
สถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

# สารบัญ

- แนวโน้มโลกใหม่ (Mega Trends)
- เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Social development goal)
- สุขภาพ (Health)
- ปัจจัยกำหนดสุขภาพ (Determinants of Health)
- การส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion)
- หลักการ ออตตาวา ชาร์เตอร์ (Ottawa charter)
- การพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ (Healthy public policy)
- ภาคผนวก

# Mega trends (แนวโน้มโลก)

Mega Trends (เมกะเทรนด์) คือ

กระแสการเปลี่ยนแปลงทั่วโลกที่จะมีผลต่อ เศรษฐกิจ ธุรกิจ สังคม  
วัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ของคน

# แนวโน้มโลกใหม่ (Mega Trends)

## Top Mega Trends



Urbanization

สังคมเมือง



การค้าปลีกยุคใหม่  
Bricks and Clicks



อนาคตของการคมนาคม  
Future  
Infrastructure  
Development



Smart is the New  
Green

อัจฉริยะคือ green ใหม่



Innovating to Zero  
นวัตกรรมสู่เป็นศูนย์



Health, Wellness  
and Well Being  
สุขภาพะ



Social Trends: Gen Y,  
Middle Bulge, She-  
conomy,  
Geosocialization  
แนวโน้มทางสังคม ปชก



Future of Energy  
พลังงานแห่งอนาคต



Future of Mobility  
อนาคตของ mobile



Connectivity and  
Convergence

แนวโน้มทางเทคโนโลยี



Economy: Beyond  
BRIC: The Next  
Game Changers

เศรษฐกิจ



New Business  
Models: Value for  
Many

ธุรกิจรูปแบบใหม่

# เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน



<b>1</b> ขจัดความยากจน 	<b>2</b> ขจัดความหิวโหย 	<b>3</b> สุขภาพดีในทุกช่วงอายุ 	<b>4</b> การศึกษาที่มีคุณภาพ 	<b>5</b> ความเท่าเทียมทางเพศ 	<b>6</b> น้ำ และสุขาภิบาล 
<b>7</b> การเข้าถึงพลังงาน 	<b>8</b> การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน 	<b>9</b> พัฒนาอุตสาหกรรม 	<b>10</b> ลดความเหลื่อมล้ำ 	<b>11</b> เมือง และการตั้งถิ่นฐานที่ยั่งยืน 	<b>12</b> แบบแผนการผลิต และบริโภค 
<b>13</b> การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ 	<b>14</b> ทรัพยากรทางทะเล 	<b>15</b> ทรัพยากรบนบกและดิน 	<b>16</b> สันติสุข และความยุติธรรม 	<b>17</b> เสริมพลังภาคีหุ้นส่วน 	

# เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

**(Sustainable development goals : SDG.) คืออะไร?**

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals; SDGs) เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาของโลกภายหลังปี ค.ศ.2015 (พ.ศ.2558) ที่องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) กำหนดต่อเนื่องจาก MDGs หรือเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เพื่อให้ประเทศต่างๆ นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในช่วงระยะเวลา 15 ปี (เดือนกันยายน 2558 – สิงหาคม 2573) SDGs มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย





End poverty in all its forms everywhere

ขจัดความยากจนในทุกรูปแบบ ทุกที่

SDGs มีเป้าหมายที่จะ

- ขจัดความยากจนในทุกรูปแบบให้แล้วเสร็จภายในปี 2573
- การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่อาศัยอยู่ในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงในการเข้าถึงทรัพยากรและการบริการขั้นพื้นฐาน
- การช่วยเหลือชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง และภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ



Source <http://www.un.or.th/globalgoals/th/global-goals/no-poverty/>

Picture from internet



## End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture

ขจัดความหิวโหย บรรลุเป้าความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการที่ดีขึ้น และส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน

### เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs)

- มุ่งมั่นที่จะขจัดความหิวโหยและความอดอยากทุกรูปแบบ ให้แล้วเสร็จภายในปี 2573 เพื่อให้แน่ใจว่าทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและผู้ด้อยโอกาสจำนวนมากได้รับการเข้าถึงอาหารที่เพียงพอและมีคุณค่าทางโภชนาการตลอดทั้งปี
- เป้าหมายนี้ยังเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรอย่างยั่งยืน การปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่และกำลังการผลิตของเกษตรกรขนาดเล็ก ที่ช่วยให้เข้าถึงแหล่งที่ดินทำกิน เทคโนโลยีและการตลาดอย่างเท่าเทียม
- นอกจากนี้ความร่วมมือระหว่างประเทศก็เป็นสิ่งสำคัญที่สร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน และเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งจะสามารถยุติความอดอยาก และความหิวโหยได้ภายในปี 2573 โดยดำเนินการร่วมกับเป้าหมายอื่นๆ ที่กำหนดไว้







Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages

## สุขภาวะดี ในทุกช่วงอายุ

เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนมีความมุ่งมั่นที่จะ

- ยุติการระบาดของโรคเอดส์ วัณโรคมลาเรียและโรคติดต่ออื่นๆ ภายในปี 2573 ซึ่งการเสียชีวิตเหล่านี้สามารถหลีกเลี่ยงได้โดยการป้องกันและการรักษา การศึกษา แคมเปญการสร้างภูมิคุ้มกันของโรค และการดูแลสุขภาพเพศและระบบสืบพันธุ์
- เพื่อให้บรรลุหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
- จัดให้มีการเข้าถึงยาและวัคซีนอย่างปลอดภัย และมีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน
- การสนับสนุนการวิจัย
- การพัฒนาวัคซีนก็เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการนี้เช่นเดียวกับการเข้าถึงยาในราคาที่เหมาะสม





## Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all

รับรองการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน

การศึกษาเป็นหนึ่งในแรงขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายนี้มุ่งที่จะทำให้แน่ใจว่า

- เด็กผู้หญิง และเด็กผู้ชายทุกคนจะได้รับสำเร็จศึกษาฟรีในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
- เพื่อจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพในราคาที่เหมาะสม อย่างเท่าเทียมกัน
- ขจัดความไม่เสมอภาคทางเพศและความเหลื่อมล้ำ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในการเข้าถึงหลักสากลเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้นอย่างมีคุณภาพ





## Achieve gender equality and empower all women and girls

บรรลุความเท่าเทียมทางเพศ พัฒนาบทบาทสตรีและเด็กผู้หญิง

SDGs เป้าหมายนี้มีจุดหมายที่จะ

- สร้างความสำเร็จเพื่อให้แน่ใจว่ามีการยุติการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงและเด็กผู้หญิงในทุกที่
- ลดความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงค่าจ้าง และยังคงมีช่องว่างที่มีนัยสำคัญระหว่างชายและหญิงในตลาดแรงงาน
- ลดความรุนแรงทางเพศ และการละเมิดทางเพศ
- การใช้แรงงานที่ผิดกฎหมาย
- การแบ่งแยกชนชั้นของประชาชน



BY 2030 WE WILL ALL  
HAVE EQUAL CHANCES  
TO SUCCEED AT ALL  
LEVELS OF PUBLIC LIFE

#GlobalGoals





## Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all

### รับรองการมีน้ำใช้ การจัดการน้ำ และสุขาภิบาลที่ยั่งยืน

#### SDG เป้าหมายนี้มุ่งที่จะ

- การทำให้มีน้ำดื่มที่ปลอดภัย และราคาเหมาะสม จำเป็นต้องมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม โดยจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัย และส่งเสริมสุขอนามัย ในทุกระดับ
- การปกป้อง และฟื้นฟูระบบนิเวศน์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น ป่าไม้ ภูเขา และแม่น้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดูแล ถ้าหากเราจะลดการขาดแคลนน้ำ
- ความร่วมมือระหว่างประเทศ ยังเป็นสิ่งจำเป็นที่จะส่งเสริมให้มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนเทคโนโลยีการบำบัดน้ำในประเทศที่กำลังพัฒนา



BY 2030 EVERYONE  
WILL HAVE SAFE WATER  
TO DRINK

#GlobalGoals







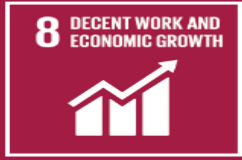
Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all

รับรองการมีพลังงานที่ทุกคนเข้าถึงได้ เชื่อถือได้ ยั่งยืนทันสมัย

### SDG เป้าหมายนี้มุ่งที่จะ

- ทำให้เกิดการผลิตไฟฟ้าที่เหมาะสมในทุกที่ ซึ่งหมายถึงการลงทุนในแหล่งพลังงานสะอาด เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม และพลังงานความร้อน
- การนำมาตรฐานการประหยัดค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในอาคารและอุตสาหกรรมสำหรับความหลากหลายของเทคโนโลยียังสามารถลดการใช้ไฟฟ้าทั่วโลกได้ 14% ซึ่งหมายถึงการลดการใช้งานโรงไฟฟ้าขนาดกลาง ประมาณ 1,300 แห่ง
- การขยายโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้มีแหล่งที่มาของพลังงานสะอาดในประเทศที่กำลังพัฒนา เป็นเป้าหมายสำคัญที่ทั้งการขยายโครงสร้างและการพัฒนาเทคโนโลยีสามารถส่งเสริมการเจริญเติบโตและช่วยเหลือสิ่งแวดล้อมได้





Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all

ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานที่มีคุณค่า

## SDGs เป้าหมายนี้มุ่งที่จะ

- ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนโดยบรรลุเป้าหมายการผลิตในระดับที่สูงขึ้น และผลิตผ่านนวัตกรรมทางเทคโนโลยี
- สนับสนุนนโยบายที่ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ และการสร้างงานซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในเรื่องเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับมาตรการที่มีประสิทธิภาพที่จะกำจัดการบังคับใช้แรงงานทาส และการค้ามนุษย์ด้วยเป้าหมายเหล่านี้
- ภายในปี 2573 ต้องการให้เกิดการจ้างงานเต็มรูปแบบ และมีประสิทธิภาพ และการทำงานที่เหมาะสมสำหรับผู้หญิง และผู้ชายทุกคน



BY 2030 THE PLACES  
WE WORK WILL BE SAFE  
AND SECURE

#GlobalGoals





## Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

- ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีก็เป็นกุญแจสำคัญในการหาทางแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนให้กับความท้าทายทางเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดให้มีชิ้นงานใหม่ และส่งเสริมประสิทธิภาพในการใช้พลังงาน การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน และการลงทุนในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม เหล่านี้เป็นวิธีที่สำคัญที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน และนวัตกรรมเป็นหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนา 17 ข้อ ที่อยู่ในวาระการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) วิธีการแบบบูรณาการเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความคืบหน้าไปยังเป้าหมายอื่นๆ







## Reduce inequality within and among countries

### ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายใน และระหว่างประเทศ

- ในประเทศกำลังพัฒนา ความไม่เท่าเทียมเพิ่มขึ้น 11% ตามการเจริญเติบโตของประชากร
- ความไม่เท่าเทียมด้านรายได้เป็นปัญหาระดับโลก ที่ต้องการการแก้ไข ซึ่งปัญหานี้เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับ การตรวจสอบของตลาดการเงินและสถาบันด้านการเงิน การส่งเสริมการช่วยเหลือด้านการพัฒนา และการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติไปยังภูมิภาคที่มีความจำเป็นมากที่สุด การอำนวยความสะดวกในการอพยพย้ายถิ่นที่ปลอดภัยและการเคลื่อนย้ายของผู้คนก็เป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหาค่าการแบ่ง เขตแดน







## Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable

ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถิ่ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน

- การเติบโตอย่างรวดเร็วของเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนา ควบคุมไปกับการเพิ่มขึ้นในการย้ายถิ่นฐานจากชนบทสู่เมือง ซึ่งนำไปสู่ความเจริญในเมืองขนาดใหญ่ ในปี 2553 มี 10 เมืองใหญ่ที่มีพลเมืองจำนวน 10 ล้านคนหรือมากกว่านั้น ในปี 2557 มีเมืองขนาดใหญ่ถึง 28 เมือง ผู้อยู่อาศัยรวม 453,000,000 คน
- ความยากจนมักจะกระจุกตัวอยู่ในเมือง รัฐบาลระดับชาติ และระดับท้องถิ่นต้องพยายามจัดการเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากร
- การทำให้เมืองปลอดภัย และยั่งยืน หมายถึง การทำให้เข้าถึงที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย และเหมาะสม และพัฒนาการตั้งถิ่นฐานของชุมชนแออัด
- การลงทุนเรื่องสาธารณสุข
- การสร้างพื้นที่สาธารณะสีเขียว และการปรับปรุงการวางผังเมือง และการจัดการในลักษณะแบบมีส่วนร่วม



BY 2030 EVERYONE IN  
THE WORLD WILL HAVE  
SAFE AND AFFORDABLE  
HOUSING

#GlobalGoals





## Ensure sustainable consumption and production patterns

### รับรองแผนการบริโภค และการผลิตที่ยั่งยืน

- การที่จะบรรลุเป้าหมายการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ต้องเปลี่ยนแปลงการผลิต และการบริโภคสินค้าและทรัพยากร การเกษตรกรรมเป็นผู้ใช้ทรัพยากรน้ำมากที่สุดในโลก และในขณะนี้มีการจัดการน้ำให้ถึง 70% ของผู้ใช้น้ำทั้งหมด
- การจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และวิธีการกำจัดขยะที่เป็นพิษ และมลพิษเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนี้
- การส่งเสริมให้มีการรีไซเคิลและลดขยะมูลฝอยในอุตสาหกรรม ธุรกิจและผู้บริโภคเป็นสิ่งสำคัญเท่าเทียมกับการสนับสนุนประเทศกำลังพัฒนาเพื่อก้าวเข้าสู่แผนการบริโภคที่ยั่งยืนภายในปี 2573





## Take urgent action to combat climate change and its impacts\*

### ดำเนินมาตรการเร่งด่วนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ

ภาวะโลกร้อนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันยาวนานกับระบบสภาพภูมิอากาศ ซึ่งผลลัพธ์ที่ตามมาอาจไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากไม่เริ่มดำเนินการในตอนนี้

- การสร้างความเข้มแข็ง ความยืดหยุ่น และความสามารถในการปรับตัวของภูมิภาคที่มีความเสี่ยง เช่น ประเทศที่ไม่มีทางออกทะเล และประเทศที่เป็นเกาะ จำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อพยายามสร้างความตระหนักรู้ และบูรณาการมาตรการเข้าไปในนโยบาย และกลยุทธ์ระดับชาติซึ่งยังคงมีความเป็นไปได้ด้วยเจตจำนงทางการเมือง และความหลากหลายของมาตรการทางเทคโนโลยีที่สามารถจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกได้ถึงสององศาเซลเซียสซึ่งจำกัดได้มากกว่าก่อนยุคอุตสาหกรรม สิ่งนี้จำเป็นต้องดำเนินการร่วมกันอย่างเร่งด่วน

NO CHALLENGE POSES  
A GREATER THREAT  
TO FUTURE GENERATIONS  
THAN CLIMATE CHANGE.  
BARACK OBAMA

#GlobalGoals







## Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร และทรัพยากรทางทะเลเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) นี้มุ่งที่จะ

- สร้างกรอบการทำงานเพื่อการจัดการอย่างยั่งยืน และปกป้องระบบนิเวศทางชายฝั่ง และทางทะเลจากภาวะมลพิษจากแหล่งบนบก ตลอดจนจัดการปัญหาผลกระทบของการเป็นกรดของมหาสมุทร
- เสริมสร้างการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเลผ่านกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งจะสามารถช่วยบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นกับมหาสมุทร







Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss

ปกป้อง ฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกอย่างยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มุ่งมั่นที่จะ

- อนุรักษ์และฟื้นฟูประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก อาทิ ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่กึ่งแห้งแล้ง และภูเขา
- การส่งเสริมการจัดการป่าอย่างยั่งยืน และแก้ไขการตัดไม้ทำลายป่าก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยบรรเทาผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ควรต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อที่จะลดการสูญเสียดินที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพที่ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกันของเรา





Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all

levels

ส่งเสริมสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มุ่งมั่นที่จะ

- ลดความรุนแรงทุกรูปแบบ พร้อมทำงานร่วมกับรัฐบาลและชุมชนเพื่อหาแนวทางแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งและความไม่มั่นคงอย่างยั่งยืน
- การส่งเสริมการปกครองด้วยกฎหมายและการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เป็นกุญแจสำคัญ ในกระบวนการนี้เช่นเดียวกับการลดอาชญากรรม
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประเทศกำลังพัฒนาในสถาบันการปกครองทั่วโลก

IF YOU WANT  
PEACE,  
WORK FOR  
JUSTICE  
POPE PAUL VI

#GlobalGoals





Strengthen the means of implementation and revitalize the global partnership for sustainable development

สร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

### เป้าหมายนี้มุ่งมั่นที่จะ

- เพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา (North-South) และความร่วมมือระหว่างประเทศกำลังพัฒนา (South-South) โดยการสนับสนุนแผนระดับชาติเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ และช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มอัตราการส่งออก ซึ่งนี่คือส่วนประกอบทั้งหมดที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในหลักเกณฑ์สากล และระบบการค้าที่เสมอภาค ซึ่งเป็นสิ่งที่ยุติธรรม เปิดกว้าง และเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย



# สุขภาพ (Health) หรือสุขภาวะ (wellbeing)

พ.ร.บ สุขภาพแห่งชาติ ปี 2550 ได้ให้ความหมายของสุขภาพว่า

*“สุขภาพ คือ สุขภาวะ*

*หมายถึง ภาวะที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา  
ที่เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล”*

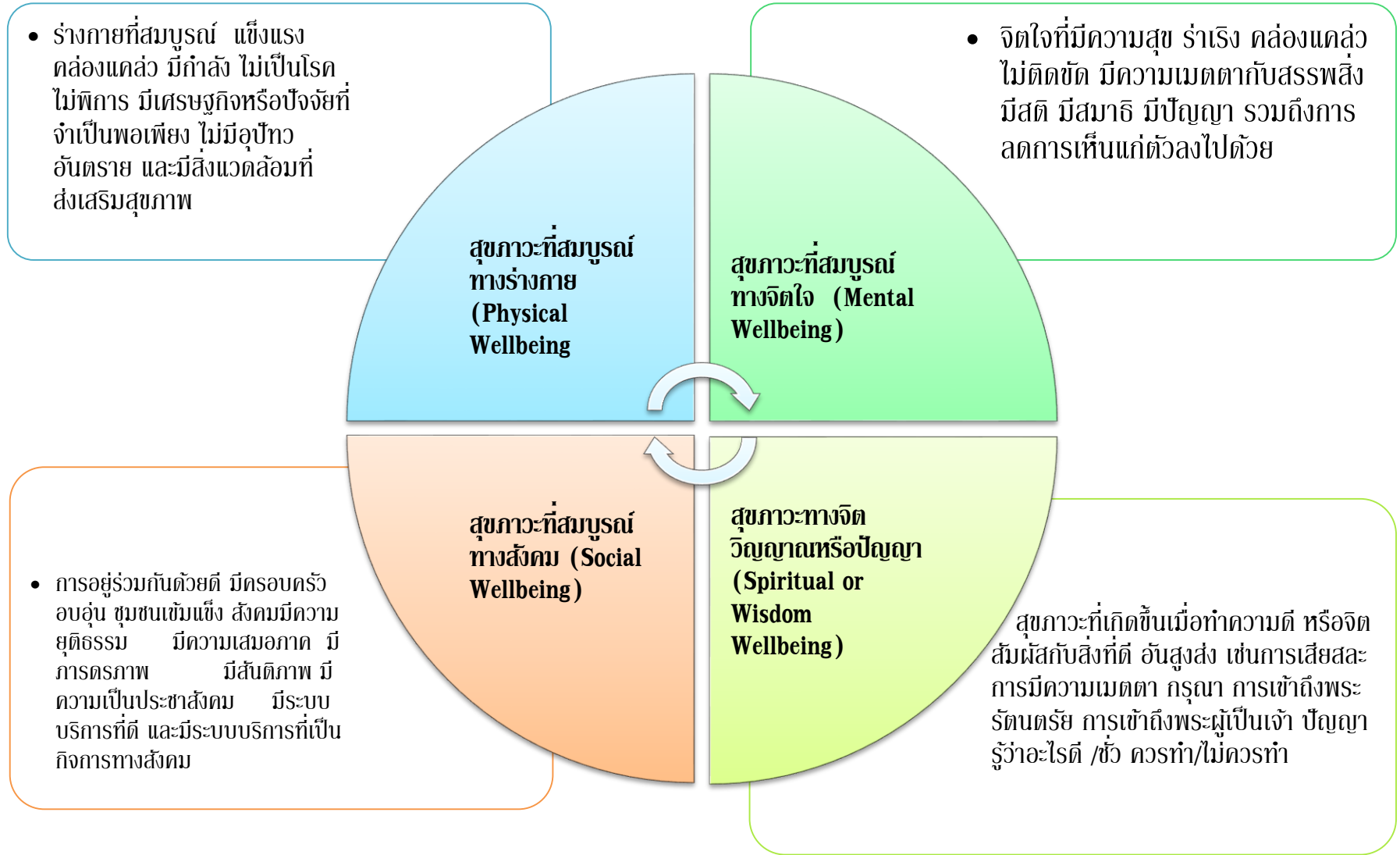
(พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ, 2550)



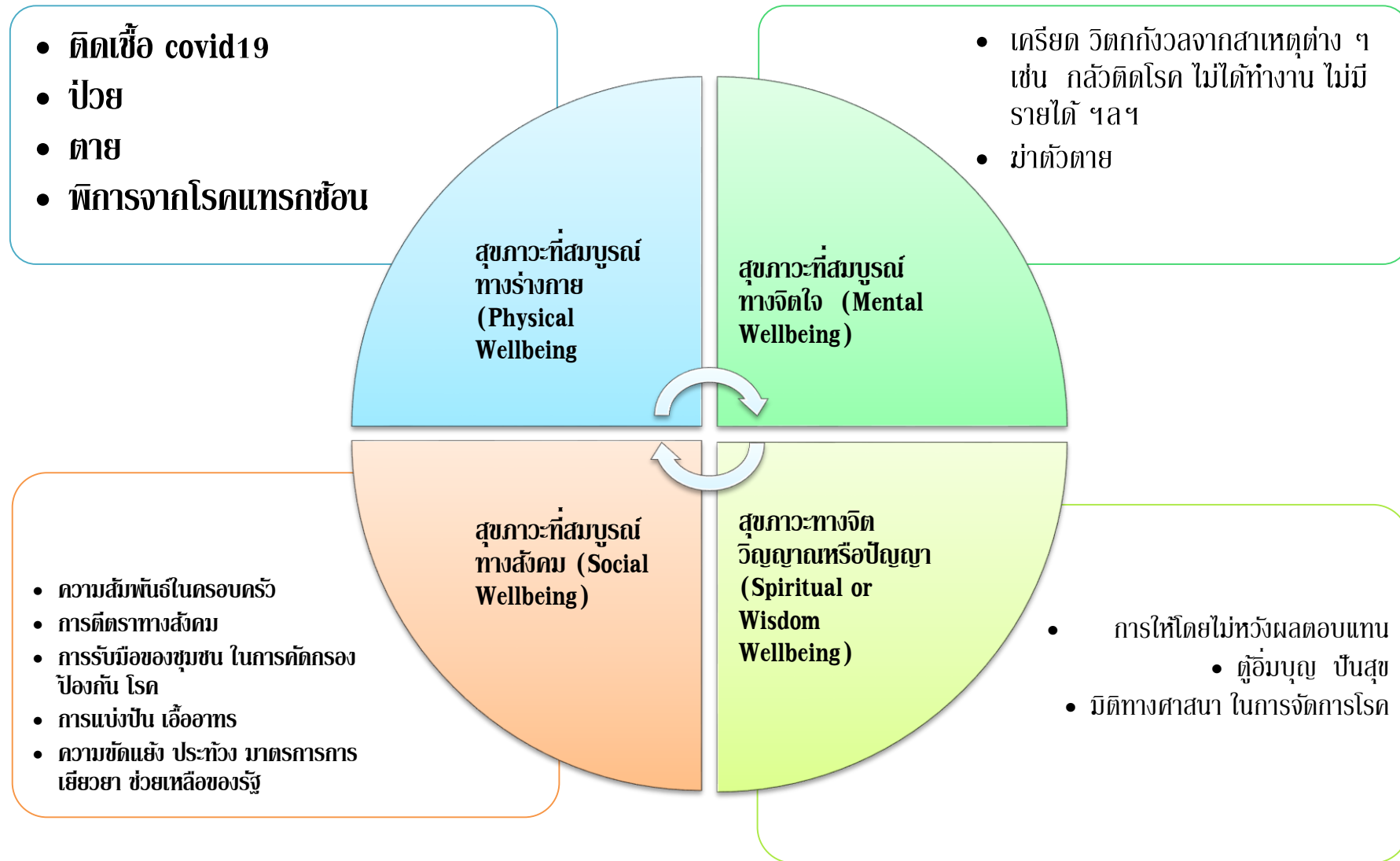
Source: <http://ihpe.org.uk/>



# มิติของสุขภาพหรือสุขภาวะ



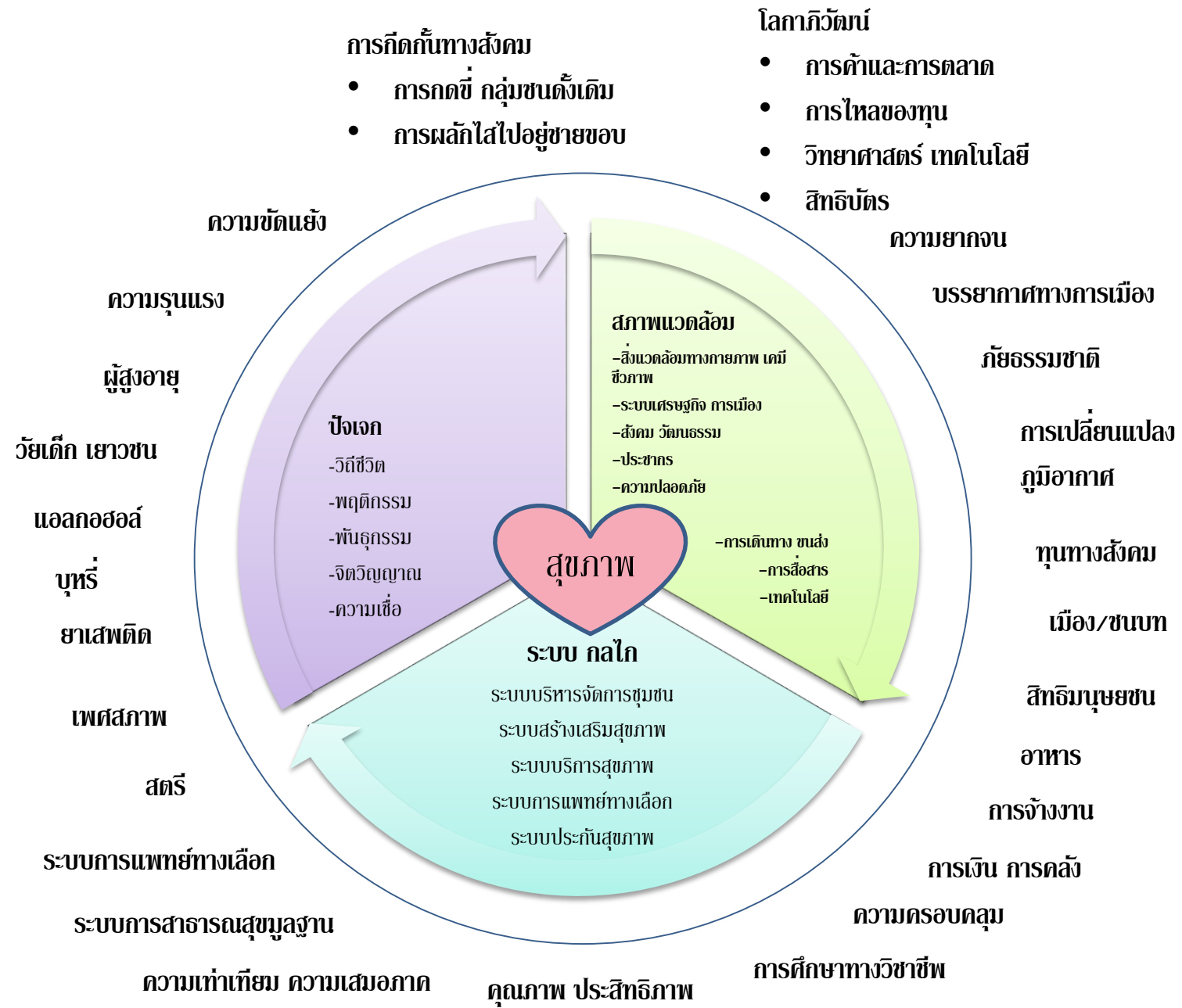
# ตัวอย่าง มิติของสุขภาพหรือสุขภาวะ จาก Covid 19



# ปัจจัยกำหนดสุขภาพ (Determinants of Health)

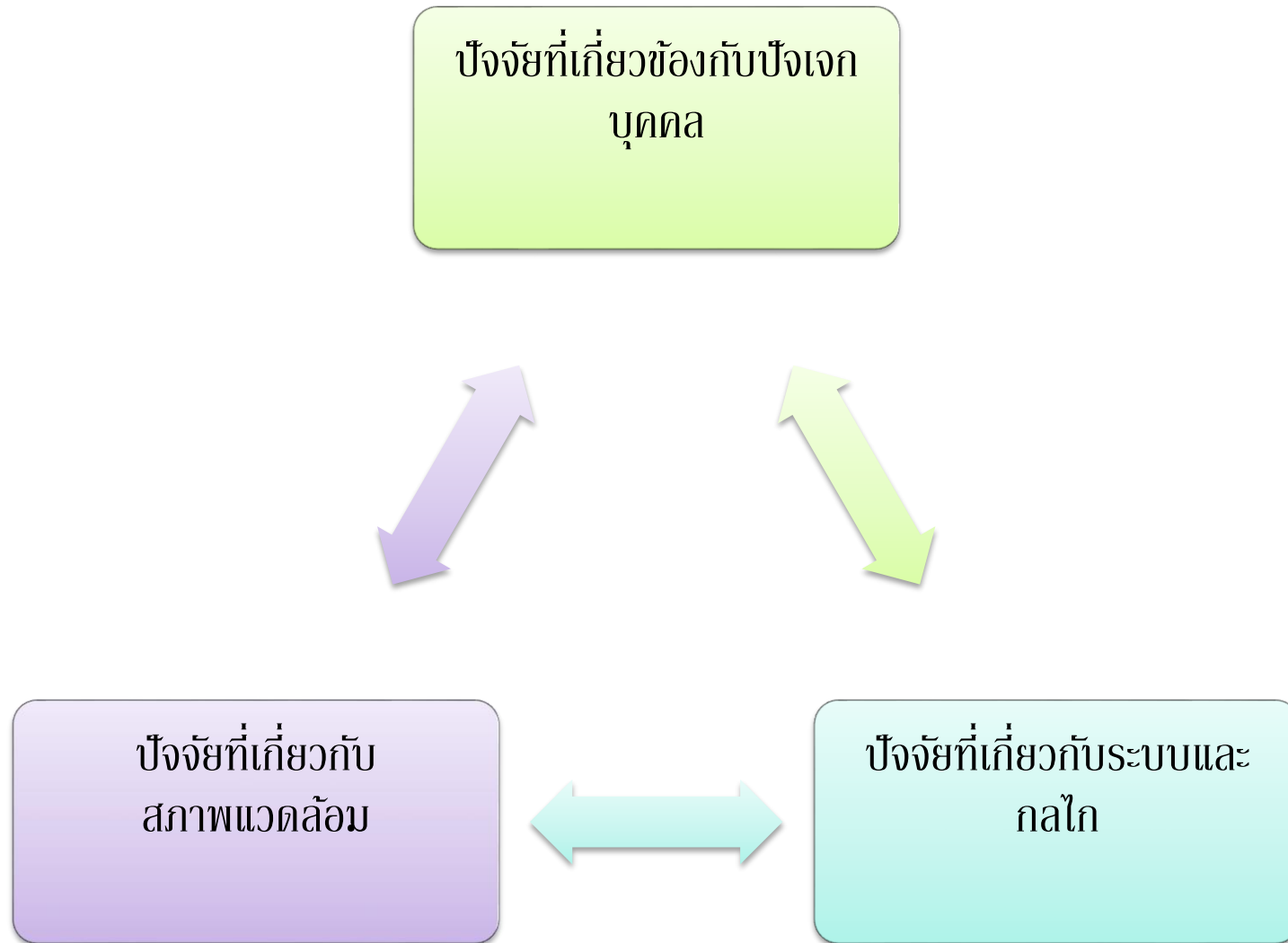
ความหมาย

ขอบเขตปัจจัยด้านบุคคล สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประชากร และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็น  
ตัวกำหนดสถานะทางสุขภาพของบุคคลหรือประชากร





# กรอบแนวคิดปัจจัยกำหนดสุขภาพ



# กรอบแนวคิดปัจจัยกำหนดสุขภาพ

## 1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจเจกบุคคล

- พันธุกรรม
- พฤติกรรม
- ความเชื่อ
- จิตวิญญาณ

ทำให้สุขภาพของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน เช่นกลุ่มเด็ก กลุ่มเยาวชน ผู้สูงอายุ สตรี ผู้ด้อยโอกาส ผู้อพยพ กลุ่มคนชายขอบ คนไทยพลัดถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์ และส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพที่แตกต่างกันเช่น การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เสพยาเสพติด การออกกำลังกาย การบริโภค

# กรอบแนวคิดปัจจัยกำหนดสุขภาพ

## 2 ปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

- สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เดมี ชีวภาพ
- สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี
- ศาสนา การศึกษา เทคโนโลยี
- การเมือง กฎหมาย นโยบาย ประชากร
- การเดินทางขนส่ง การสื่อสาร

ทำให้มีสุขภาพที่แตกต่างกันในเรื่องสิทธิมนุษยชน การกดขี่ ความขัดแย้ง ความรุนแรง ความมั่นคงปลอดภัย ความยากจน ความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงภัยทางธรรมชาติ

# กรอบแนวคิดปัจจัยกำหนดสุขภาพ

## 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบและกลไก

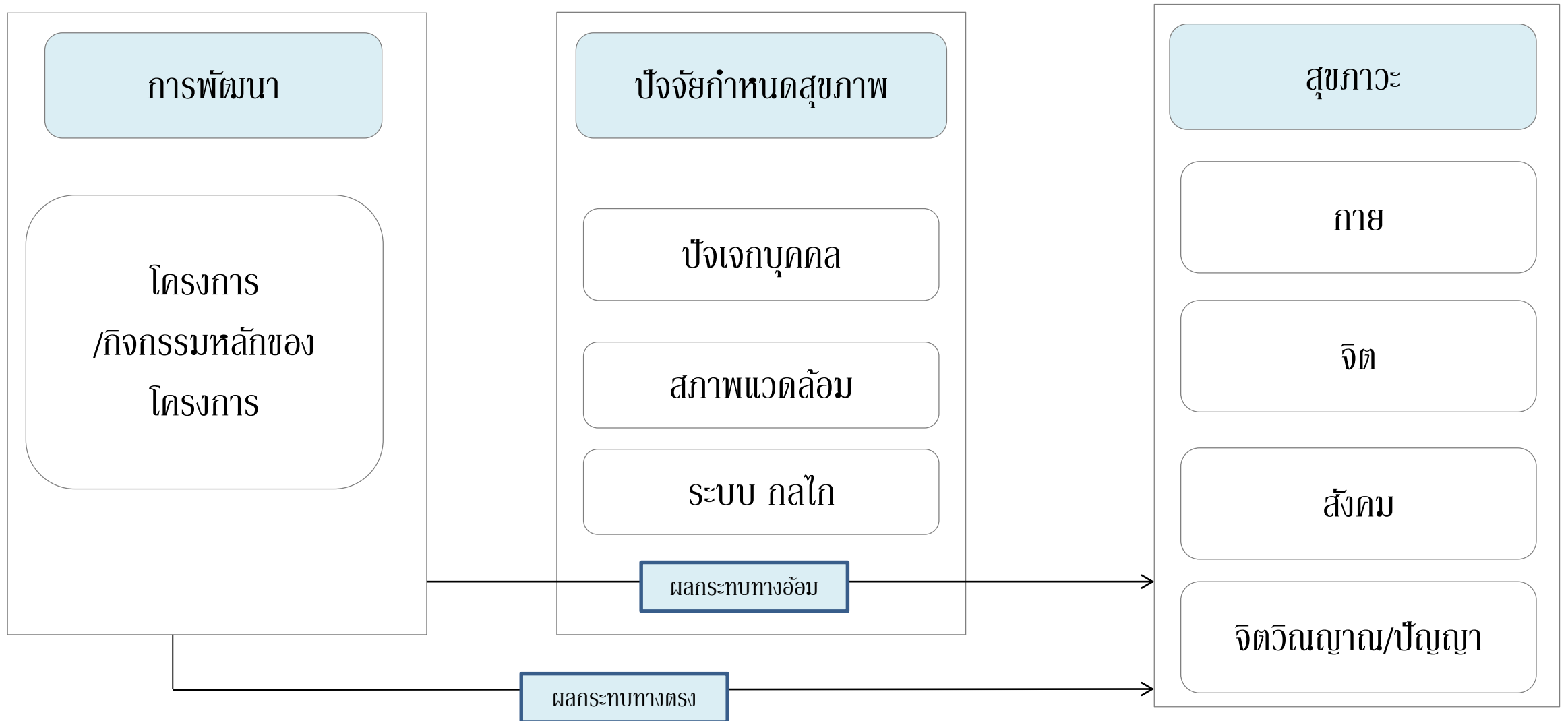
หมายถึงการทำงานร่วมกันของแต่ละหน่วยงาน ไม่เพียงแต่ภาคสาธารณสุขเท่านั้น อาจเป็นบุคคล กลุ่มองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระบบ (พื้นที่หรือหน่วยปฏิบัติการ) โดยมีการทำงานในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน

- ระบบบริหารจัดการชุมชน
- ระบบการสร้างเสริมสุขภาพ ระบบบริการสุขภาพ
- ระบบการแพทย์ทางเลือก
- ระบบประกันสุขภาพ ระบบสุขภาพชุมชน
- ระบบสาธารณสุขมูลฐาน ระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ

ระบบเหล่านี้จะส่งผลต่อความครอบคลุมการบริการ คุณภาพบริการ ความเท่าเทียม เสมอภาค ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของระบบ



# การพัฒนาโครงการ ปัจจัยกำหนดสุขภาพและสุขภาพ



ปัจเจก  
บุคคล

ความรู้/ความรอบรู้ทางสุขภาพ

พฤติกรรม

- การป้องกันโรค
- การบริโภค
- พฤติกรรมเสี่ยง บุหรี่

กลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง

กลุ่มผู้สูงอายุ

กลุ่มผู้พิการ ด้อยโอกาส

สิ่งแวดล้อม

- คุณภาพอากาศ
- ธรรมชาติ ภัย  
ทราษ

สังคม วัฒนธรรม

- การเว้นระยะห่างทาง  
สังคม

การทำงาน

- WFH

นโยบาย

- การเยียวยา
- การ lock down
- พรก.ฉุกเฉิน
- การกักกัน

สภาพ  
แวดล้อม

เศรษฐกิจ

- การจ้างงาน

ประชากร

เทคโนโลยี การสื่อสาร

- รายได้

ความมั่นคงทางอาหาร

- การปิดกิจการ

การเดินทาง การขนส่ง

การท่องเที่ยว การศึกษา

สุขภาวะทางกาย  
สุขภาวะทางจิต  
การติดเชื้อ

Covid 19

สุขภาวะทางสังคม  
สุขภาวะทางปัญญา

ระบบ/  
กลไก

ระบบสุขภาพชุมชน

- การป้องกัน ควบคุม  
ชุมชน
- การคัดกรอง
- การติดตาม

ระบบการแพทย์ทางเลือก

- การคิดค้นนวัตกรรม  
ยา สมุนไพร

ระบบ กลไกท้องถิ่น กองทุนตำบล

- การรบบกองทุนทำโครงการ Covid

ระบบสาธารณสุขมูลฐาน

- อสม.

ระบบการสร้างเสริมสุขภาพ

ความพร้อมของระบบบริการสุขภาพ

- รพ.สนาม
- ป้องกัน ควบคุม การรักษา ฟื้นฟู

ระบบหลักประกันสุขภาพ

- สิทธิในการคัดกรอง/รักษา UC  
ประกันสังคม

# ตัวอย่าง Covid 19 กับการเว้นระยะห่างทางสังคม

- การให้คำแนะนำในการกักกันตนเอง หรือแนวทางปฏิบัติเมื่อมีคนติดเชื้อ
- ห้ามการรวมตัว การชุมนุมทางสังคม
- หยุดขนส่งสาธารณะ เที่ยวบิน รถสาธารณะ
- ปิดสถานที่สำคัญ ห้าง สนามมวย สนามกีฬา โรงเรียน สถานศึกษา สถานที่ท่องเที่ยว
- เข้มงวดกับการเดินทางข้ามจังหวัด

ต้องการวิเคราะห์มาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคมส่งผลกระทบต่อทางสุขภาพอย่างไร?

# ตัวอย่างผลกระทบจากเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing)

มิติ	ตัวอย่างผลกระทบ
เศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"><li>• สูญเสียรายได้</li><li>• การเลิกจ้างงาน ธุรกิจปิดตัว ตลาด โรงแรม ท่องเที่ยว บ้านเช่า ฯลฯ</li><li>• เกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอย</li></ul>
Social Isolation	<ul style="list-style-type: none"><li>• ขาดการติดต่อทางสังคม</li><li>• ยากต่อการเข้าถึงอาหารสิ่งอุปโภค บริโภคอื่น ๆ</li></ul>
ความสัมพันธ์ในครอบครัว	<ul style="list-style-type: none"><li>• อาจเพิ่มความรุนแรงในครอบครัว</li><li>• ครอบครัวอบอุ่น อยู่พร้อมหน้าพร้อมตามากขึ้น</li></ul>
พฤติกรรมสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"><li>• การออกกำลังกาย กิจกรรมทางกายลดลง</li><li>• พฤติกรรมการบริโภคเปลี่ยน</li><li>• ติด Online การพนัน online</li></ul>
การหยุดการบริการที่จำเป็น	<ul style="list-style-type: none"><li>• ผลกระทบโดยตรงต่อความต้องการด้านสุขภาพและสังคม</li><li>• การไม่ได้ร่วมกิจกรรมตามนัด อาจทำให้คนอื่นเสียโอกาส</li><li>• การสูญเสียแรงงานอาจส่งผลถึงการบริการอื่น ๆ</li></ul>
การหยุดกิจกรรมทางการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"><li>• การสูญเสียโอกาสในการหาความรู้ พัฒนาทักษะ</li><li>• ความไม่เสมอภาค ไม่เท่าเทียมทางการศึกษา</li></ul>
การจราจร การขนส่ง และพื้นที่สีเขียว	<ul style="list-style-type: none"><li>• ลดปัญหาจราจร</li><li>• การปิดสวนสาธารณะ สนามกีฬา ต่าง ๆ มีผลต่อกิจกรรมทางกาย และสุขภาวะทางจิตใจ</li></ul>

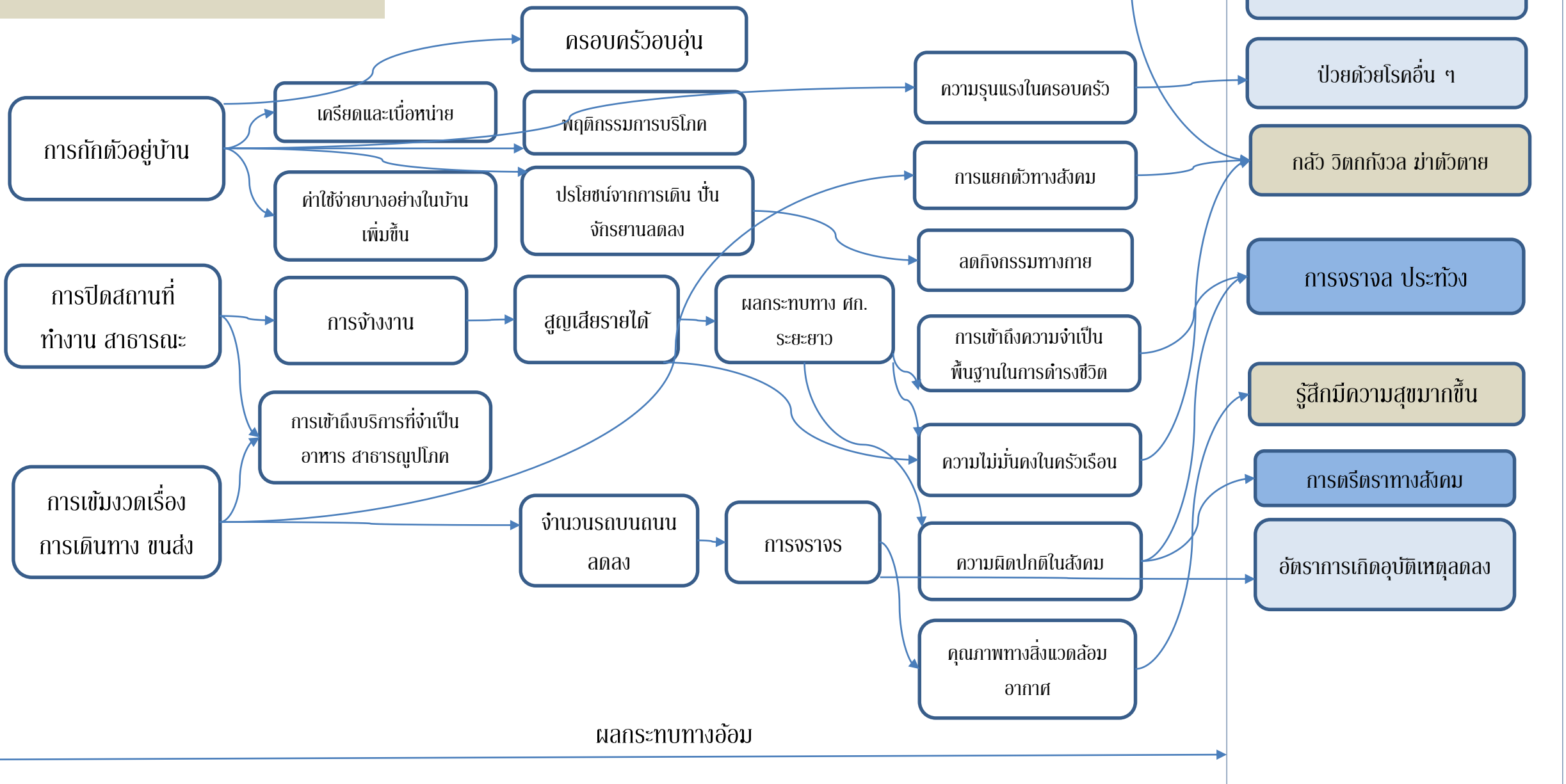


# ตัวอย่างผลกระทบจาก social distancing

## การติดเชื้อ Covid 2019

### ผลกระทบทางตรง

### ผลกระทบทางสุขภาพ



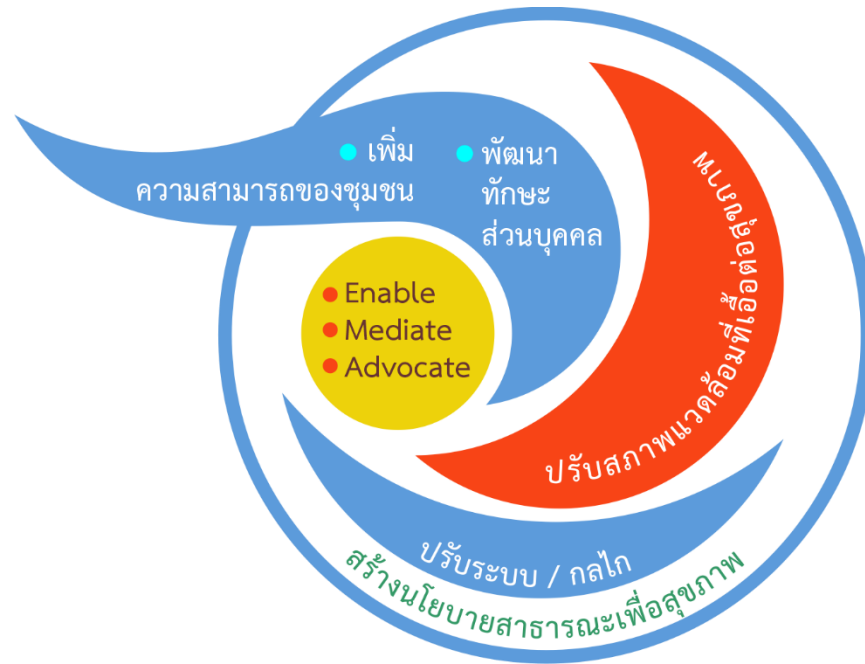
# การสร้างเสริมสุขภาพ (Health Promotion)

การประชุมการสร้างเสริมสุขภาพโลกในปี 2529 (1986) ให้คำนิยามว่า  
การสร้างเสริมสุขภาพ คือ *กระบวนการที่ช่วยให้ ผู้คน สามารถควบคุม และ  
เพิ่มพูนสุขภาพ ให้กับตนได้*

# กฎบัตรออกตาวา (Ottawa charter)

## 3 กลยุทธ์

- Enabling คือการเพิ่มความสามารถของทั้งบุคคลและระบบ
- Mediate คือการเป็นตัวกลางในการเจรจาต่อรองเพื่อประสานผลประโยชน์จากทุกภาคส่วนให้เกิดการลงตัว
- Advocate คือการให้ข้อเสนอแนะ ทั้งในระดับนโยบายหรือระดับมาตรการ



## 5 Action areas

- 1 การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง
- 2 การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล
- 3 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อ
- 4 การพัฒนานโยบายสาธารณะ
- 5 การปรับระบบ บริการ

# การสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ (Healthy Public Policy)



Source; <http://preventioncentre.org.au/our-work/research-projects/healthy-public-policy-to-support-healthy-and-equitable-eating/>

นโยบายสาธารณะหมายถึง ทิศทางหรือแนวทางที่คนในสังคมเห็นว่าควรเป็นไปในทิศทางนั้น ทั้งนี้หมายความรวมถึงนโยบายของรัฐด้วย ตัวอย่างการดำเนินงานนโยบายสาธารณะของชุมชนด้านอาหารเช่น นโยบายปลอดน้ำอัดลมการไม่เลี้ยงน้ำอัดลมในงานเลี้ยง งานพิธีต่างๆ ของชุมชน นโยบายส่งเสริมสุขภาพมีวิธีการที่หลากหลาย แต่สอดคล้องสนับสนุนกัน โดยผู้กำหนดนโยบายจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสุขภาพเป็นสำคัญ

## นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ

# ตัวอย่างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ ระดับรัฐบาล และประเทศ

- การควบคุมการบริโภคบุหรี่ยี่ และสุราด้วยมาตรการต่าง ๆ
- การส่งเสริมเกษตรปลอดสารพิษ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ หรือเกษตรที่เอื้อต่อสุขภาพ
- การพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงตามกระแสพระราชดำรัส
- นโยบายการจัดผังเมืองที่ดี การทำเมืองน่าอยู่ การส่งเสริมชีวิตสาธารณะ

**No  
Smoking  
Policy**





# ตัวอย่างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- การส่งเสริมเครือข่ายเกษตรปลอดสารพิษ และเชื่อมโยงเกษตรกรเข้ากับผู้บริโภค
- การวางผังชุมชน คู่มือการพัฒนาชุมชนให้เป็นระบบระเบียบ



แบ่งอาหารออกเป็น 4 ส่วนเท่าๆ กัน

**1 ส่วน**  
โปรตีนคุณภาพ  
ไข่สุก ปลา เต้าหู้  
เนื้อสัตว์ไม่ติดมัน

**2 ส่วน**  
ผักและผลไม้  
400 กรัม/วัน  
(ผัก 3 ผลไม้ 2)

**1 ส่วน**  
ข้าวและธัญพืช  
ไม่ขัดสี

สามารถรับประทาน  
นมพร่องมันเนย  
1 แก้ว (240 มล.)  
เพิ่มได้

# การสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการมีสุขภาพ (Create Supportive Environment for Health)

การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อสุขภาพคือการส่งเสริมให้คนและสิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลและสมดุล ถือว่า การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติทั่วโลกเป็นภารกิจร่วมกันของประชากรโลก เปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตการทำงาน การพักผ่อน ให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัยโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น

- การสร้างปฏิบัติการปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อเพิ่มการบริโภคผักในครัวเรือน
- การปรับปรุงทางจักรยาน เพื่อส่งเสริมการเดินทางด้วยจักรยาน เพิ่มกิจกรรมทางการ



Cr; pic from internet

# การทำกิจกรรมชุมชนให้เข้มแข็ง (Strengthen Community Action)

การทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ การทำให้ชุมชนสามารถมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพได้เอง โดยตัดสินใจเลือกปัญหา ที่จะแก้ไขก่อนหลังเอง กำหนดวิธีการเอง ดำเนินการเอง ภายใต้การจัดการที่ดี มีกลุ่มช่วยตัวเอง และพัฒนาระบบของชุมชนให้มีประสิทธิภาพ เกิดชุมชนจัดการตนเอง รัฐอาจสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณ ให้คำปรึกษาทางวิชาการ





# การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล (Develop Personal Skills)

การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล หมายถึง การทำให้ คน กลุ่มคน มีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น มีความรอบรู้ทางสุขภาพที่นำไปสู่การมี พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์หรือถูกต้องโดยการ

- ให้ข้อมูล การให้การศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมี ทางเลือก ในการควบคุมสุขภาพตนเอง และสิ่งแวดล้อม
- การอบรม ประชุม สัมมนา ฯลฯ
- การศึกษา อาจผ่านระบบโรงเรียน บ้าน ที่ทำงาน ชุมชน ร่วมดำเนินการ โดยผ่านองค์กรทางการศึกษาสายอาชีพ การพาณิชย์ และอาสาสมัคร



“ชาวพม่าสร้าง ‘ความพอประมาณ’ ‘สุขภาพ’ และ ‘ภูมิคุ้มกัน’ ให้เกิดขึ้น ด้วยพลังของ และสองมือของพวกเขา”  
เรื่องเล่าว่าพวกเขาจะสามารถพาตัวเองและประเทศชาติให้รอดพ้นจากวิกฤตการณ์ได้ข้างหน้า

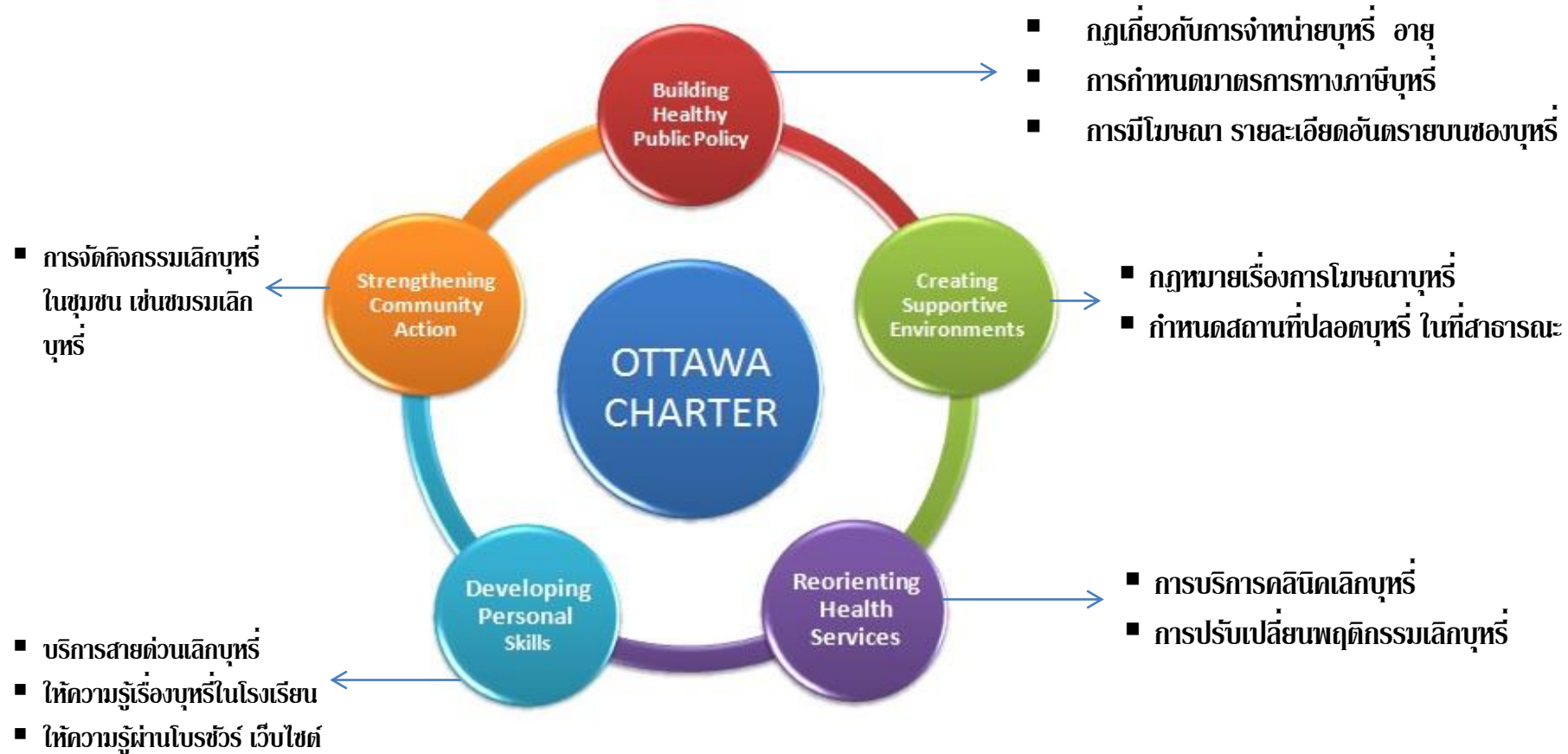
# การปรับระบบ กลไก



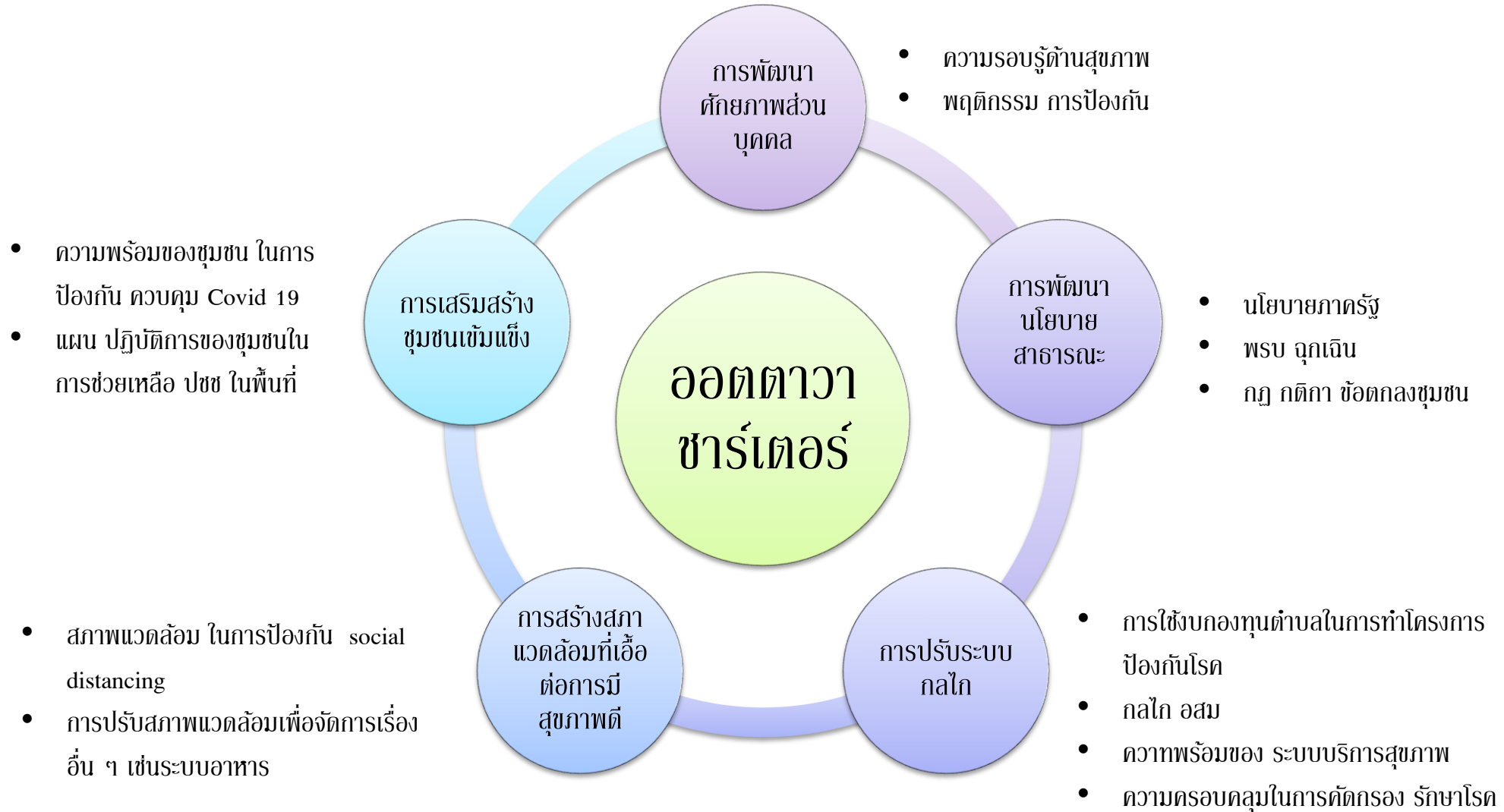
การปรับระบบ/กลไก หมายถึง การทำงานร่วมกันของระบบที่มีเพื่อมุ่งสู่การสร้างเสริมสุขภาพของพื้นที่ นอกเหนือจากระบบบริการสุขภาพ เช่นระบบ หลักประกันสุขภาพ ระบบการเงินการคลัง ระบบการแพทย์ทางเลือก และรวมถึงกลไกต่าง ๆ ที่มีเช่น กลไกกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น กลไก พชอ.



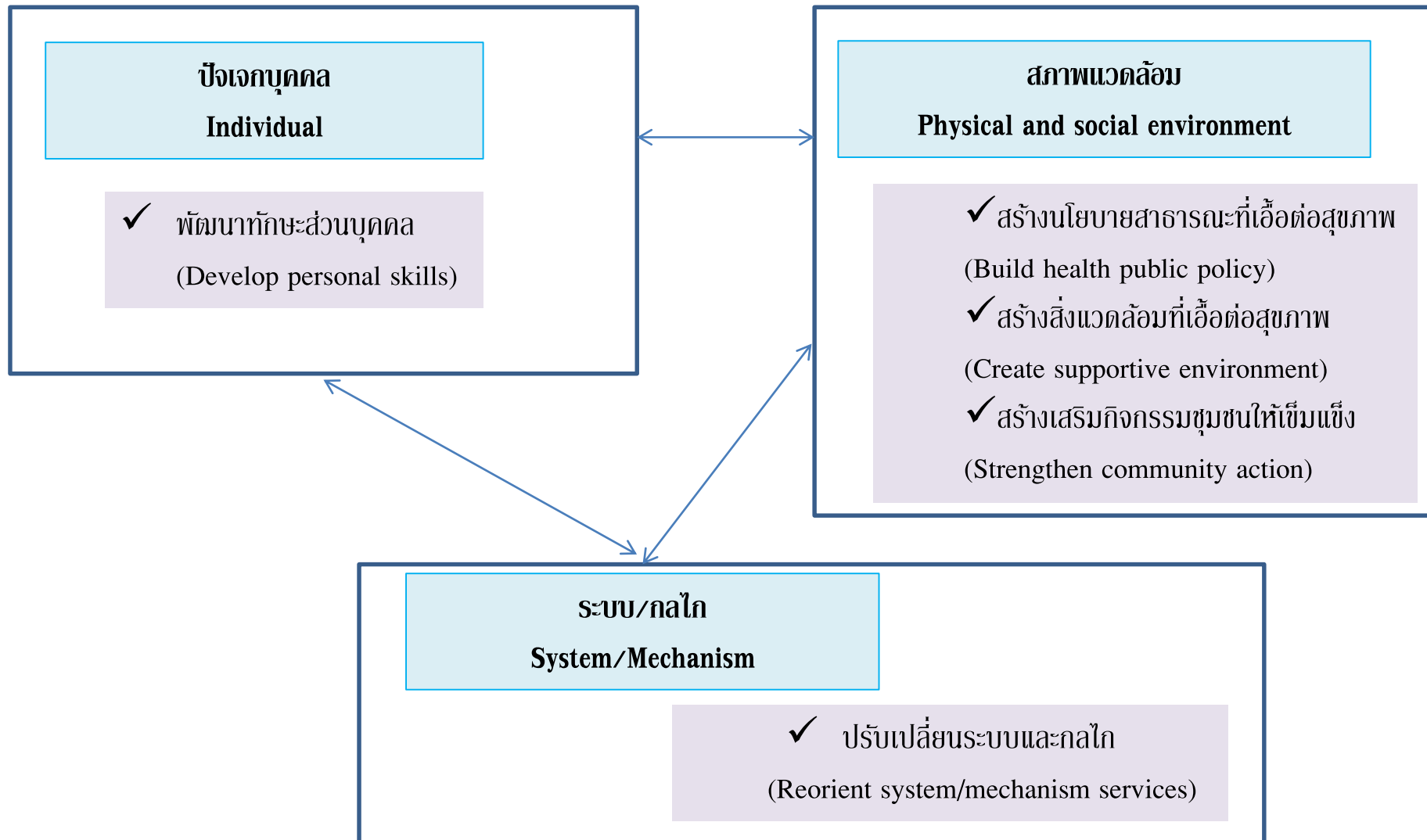
# ตัวอย่างแนวทางปฏิบัติ ตามกลยุทธ์ของกฎบัตรออตตาวา กรณีบุรีรัมย์



# ตัวอย่างกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพตามแนวทาง อุตตาวา ชาร์เตอร์ กรณี การระบาด Covid- 19

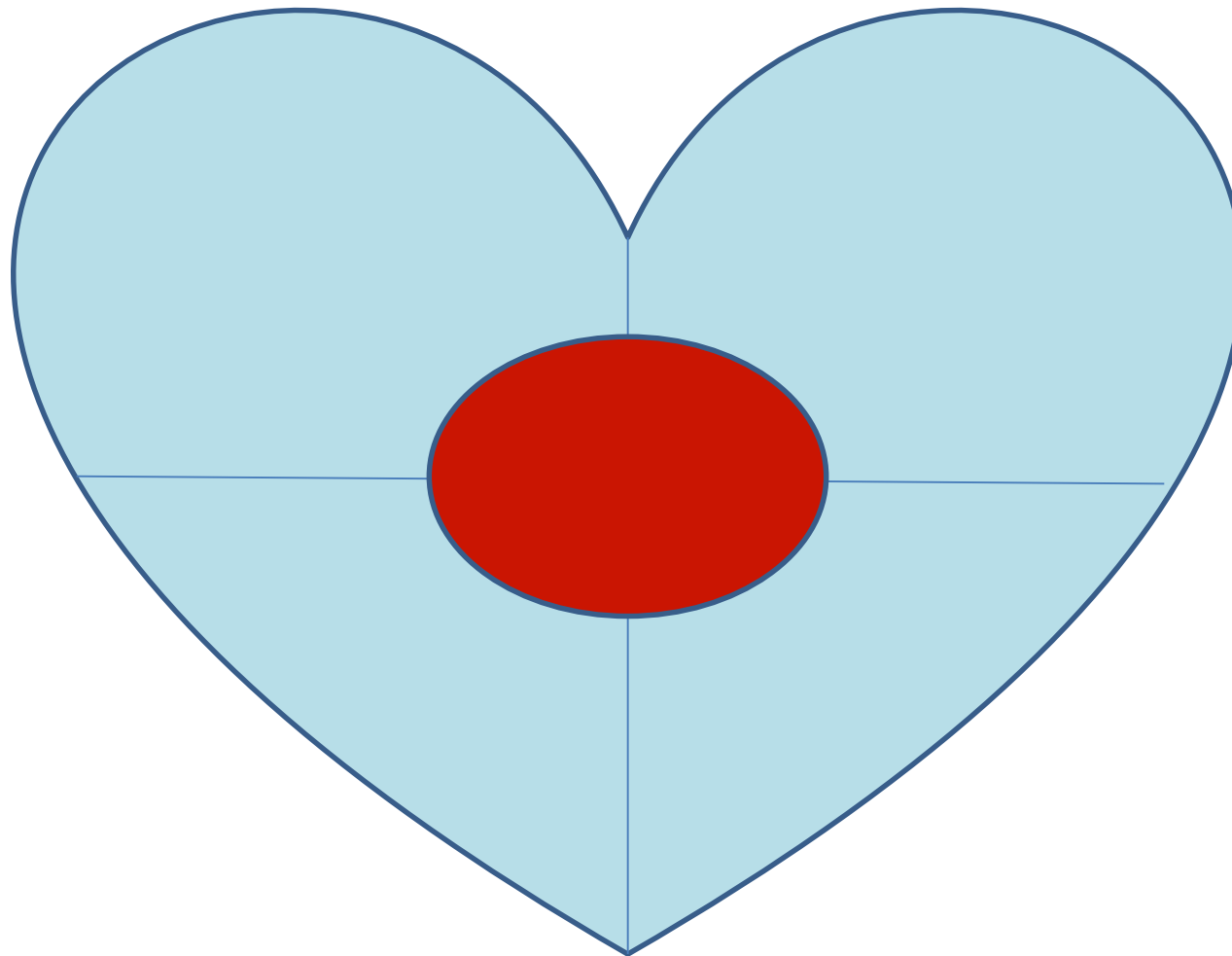


# กฎบัตรรอตตาวา และปัจจัยกำหนดสุขภาพ



**ภาคผนวก**

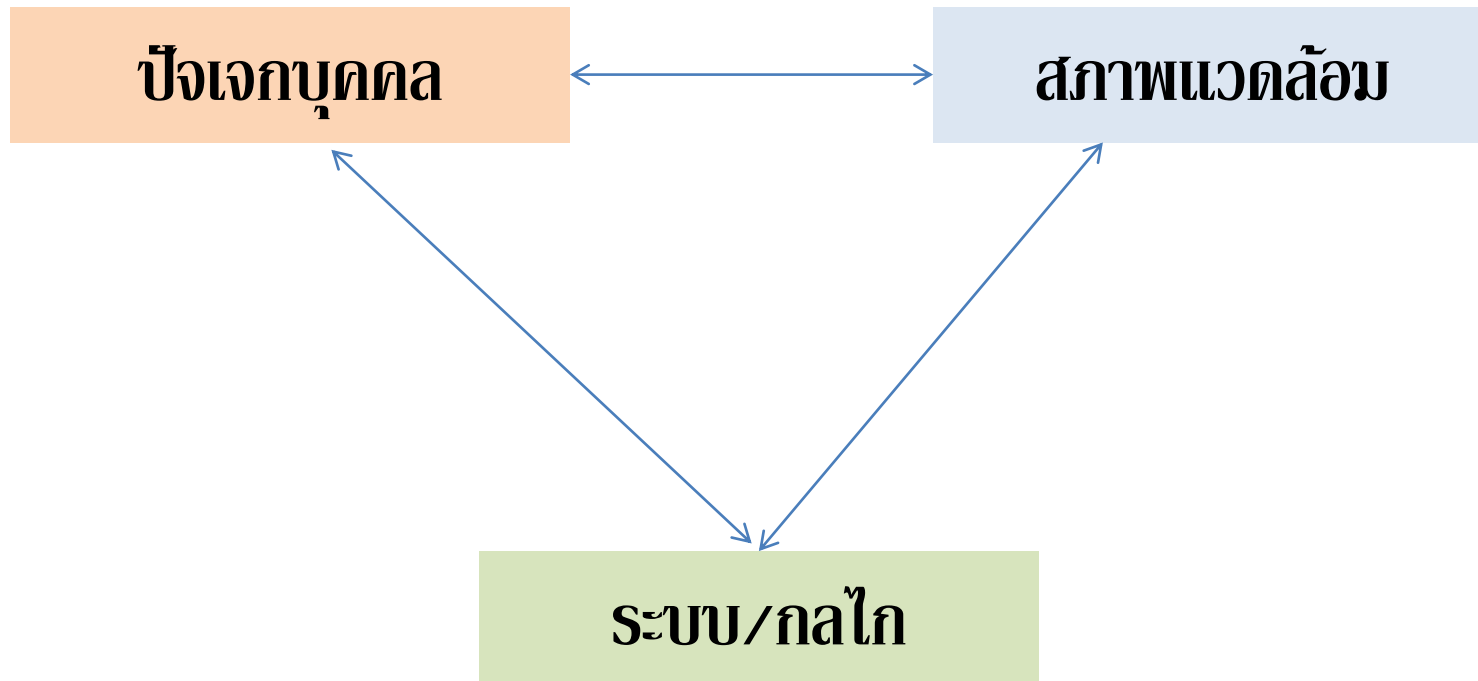
สุขภาพ หรือสุขภาวะ คือภาวะที่เป็นสุข ให้ทุกท่านระบุว่าความสุขของท่านคืออะไร?



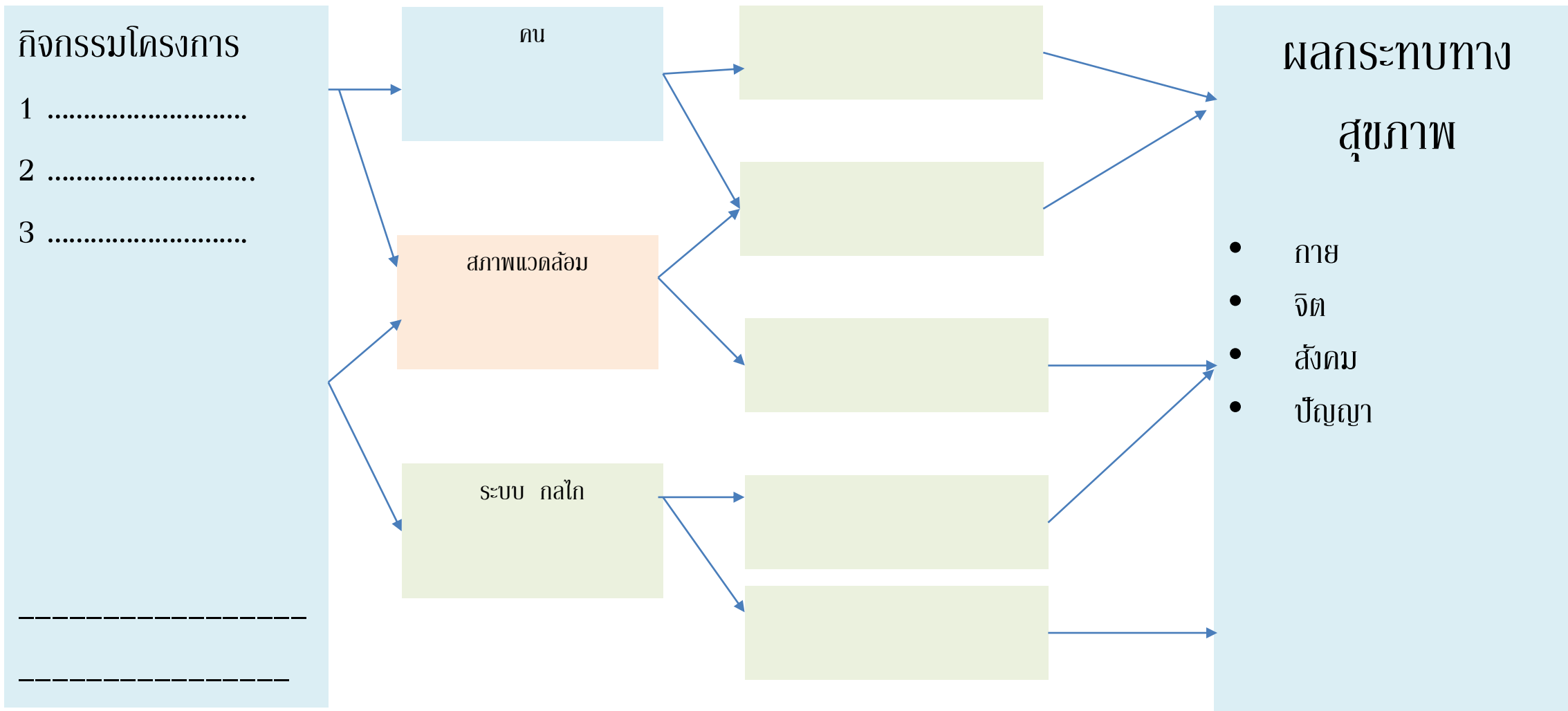


# กิจกรรมทบทวน เรื่องปัจจัยกำหนดสุขภาพ

มีปัจจัยอะไรที่ทำให้ สุขภาพ หรือสุขภาพะ หรือความสุขของท่านเปลี่ยนไป?



# ใบงาน 1 แบบวิเคราะห์กิจกรรมโครงการตามกรอบปัจจัยกำหนดสุขภาพ



## ใบงาน 2 แบบวิเคราะห์กิจกรรมตามกฎบัตร ออตตาวา

กิจกรรมการดำเนินงาน	การปฏิบัติ		ทำอย่างไร
	ทำ	ไม่ทำ	
1.สร้างนโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพ (Build health public policy)			
2.สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ (Create supportive environment)			
3.สร้างเสริมกิจกรรมชุมชนให้เข้มแข็ง (Strengthen community action)			
4.พัฒนาทักษะส่วนบุคคล (Develop personal skills)			
5.ปรับเปลี่ยนระบบและกลไก (Reorient system services)			

# ใบงาน 3 แบบวิเคราะห์กิจกรรมตามกฎบัตร ออกตาวา

กิจกรรมหลักของโครงการที่ท่านทำ มีอะไรบ้าง?	ทำอะไร (มีหน่วยงาน ภาคี หรือใคร มาร่วมดำเนินการบ้าง)	ผลการดำเนินงาน /บทเรียนที่ได้ ปัญหา อุปสรรค	ทักษะที่ท่านหรือทีมงานใช้ในการดำเนินงานที่ผ่านมา คืออะไร?

## ใบงาน 4 แบบวิเคราะห์กิจกรรมตามกฎบัตร ออตตาวา

กลยุทธ์	การปฏิบัติ		ทำอะไร
	ใช้	ไม่ใช้	
<ul style="list-style-type: none"> <li>การเพิ่มความสามารถ (Enabling) คือการเพิ่มความสามารถของทั้งบุคคลและระบบ</li> </ul>			
<ul style="list-style-type: none"> <li>การไกล่เกลี่ย (Mediate) คือการเป็นตัวกลางในการเจรจาต่อรองเพื่อประสานผลประโยชน์จากทุกภาคส่วนให้เกิดการลงตัว</li> </ul>			
<ul style="list-style-type: none"> <li>การชี้นำ Advocate คือการให้ข้อเสนอแนะ ทั้งในระดับนโยบายหรือระดับมาตรการ</li> </ul>			



# ใบงาน 5 แบบวิเคราะห์งานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

- ให้แต่ละกลุ่มระดมความเห็น ช่วยกันวิเคราะห์งานที่แต่ละกลุ่มทำ สอดคล้องกับเป้าประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ไหนบ้างอย่างไร ?

ประเด็นงาน / โครงการ

ความสอดคล้องกับเป้าประสงค์ SDGs

ตัวชี้วัดตาม SDGs